

Raadsvoorstel

Onderwerp Vervangingsinvesteringen kunstgrasvelden 2020 en voorbereidingskrediet 2021
Sport050-RV
Steller/telnr. E. Brakel/ 6306 Bijlagen 1

Classificatie	☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk
Portefeuillehouder	Jongman Raadscommissie
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☒ Maand 11 Jaar 2019 LTA nee: ☐ Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. een krediet van €1.106.000,- beschikbaar te stellen voor de vervanging van 3 Hockeyvelden Haren. Hiervan waarvan €192.000,- te dekken uit de te ontvangen specifieke uitkering sport btw en de kapitaallasten van het resterende deel ad €79.000,- te dekken uit de reguliere begroting Sport (onderdeel VIP);
- II. een krediet van €300.000,- beschikbaar te stellen voor de vervanging van de veldverlichting van 3 Hockeyvelden Haren. Hiervan €52.000,- te dekken uit de te ontvangen specifieke uitkering sport btw en de kapitaallasten van het resterende deel ad €17.000,- te dekken uit de reguliere begroting Sport (onderdeel VIP);
- III. een krediet van €287.000,- beschikbaar te stellen voor de vervanging van hockeyveld 2 Corpus den Hoorn. Hiervan €50.000,- te dekken uit de te ontvangen specifieke uitkering sport btw en de kapitaallasten van het resterende deel ad €21.000,- te dekken uit de reguliere begroting Sport (onderdeel VIP);
- IV. een voorbereidingskrediet 2021 van €175.000,- beschikbaar te stellen voor bodemonderzoek en voorbereidingen. Hiervan €30.000,- te dekken uit de te ontvangen specifieke uitkering sport btw en de kapitaallasten van het resterende deel ad €15.000,- te dekken uit de reguliere begroting;
- V. de middelen uit de bestaande voorziening vervanging kunstgrasvelden (oud Haren) vrij te laten vallen en te storten in de reserve co financieringsfonds voor de toekomstige kapitaallasten;
- VI. om het opruimen van de SBR korrels als een meerjarig exploitatieproject vast te stellen;
- VII. de gemeentebegroting van 2019 en 2020 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

We stellen jaarlijks een vervangingsinvesteringsprogramma op om sporten en bewegen mogelijk te maken in de stad. Hiervoor halen wij ieder jaar de benodigde kredieten voor de reguliere vervangingsinvesteringen (VIP) op bij uw raad. Voor 2020 gaan we 4 hockeyvelden vervangen omdat ze momenteel nog met dispensatie van de hockeybond bespeeld mogen worden. Het betreft 3 hockeykunstgrasvelden in Haren bij GHHC en 1 hockey kunstgrasveld op sportpark Corpus den Hoorn bij GHBS. Verder vragen wij een voorbereidingskrediet aan voor bodemonderzoek en voorbereidingen van de kunstgrasvelden in 2021. Dit in verband met het besluit om de kunstgrasvelden met rubbergranulaatkorrels volgens de meerjarenplanning, uit te faseren. Hiervoor is onder andere per veld bodemonderzoek nodig.

-

Aanleiding en doel

De betekenis van het sporten en bewegen in de stad is groot, zowel sportief als maatschappelijk. Dat willen we ondersteunen met sportaccommodaties die voldoen aan de wettelijke eisen en die daarnaast veilig en schoon zijn. Sport050 en het Vastgoedbedrijf stellen gezamenlijk het Meerjaren en Vervangingsinvesteringen Programma (VIP) op. Wij halen ieder jaar de benodigde kredieten voor de reguliere vervangingsinvesteringen (VIP) op bij uw raad. Daarnaast kijken we jaarlijks of we nieuwe investeringen mogelijk kunnen maken via het co-investeringsfonds. De voorstellen voor het co-investeringsfonds treft u separaat aan. Het beschikbaar stellen van de benodigde kredieten is een bevoegdheid van de raad.

Kader

De VIP voor reguliere vervangingsinvesteringen. Met de beschikbare middelen voor onderhoud en vervangingsinvesteringen kunnen we onze sportaccommodaties in stand houden.

Argumenten en afwegingen

Nieuwe afschrijvingstermijnen kunstgrasvelden

Sinds een jaar of 5 worden kunstgrasvelden het jaar voor de geplande vervanging gekeurd. Op basis van het Meerjaren Vervangingsinvesteringenprogramma (VIP) wordt beoordeeld of het betreffende veld nog voldoende kwaliteit heeft om nog een jaar bespeeld te worden. Daarvóór werden de velden afgeschreven op de vastgestelde afschrijvingstermijnen met uitzondering van velden die vroegtijdig afgekeurd werden. Het komt zelden voor dat een veld eerder vervangen moet worden omdat het veld zeer intensief bespeeld is, o.a. met bijvoorbeeld extra schoolgebruik overdag.

Op basis van onze eigen ervaringen, de ontwikkeling van kwalitatief betere kunstgrasvelden die snel gaat, verbetert ook de levensduur. In telefonische gesprekken met leveranciers wordt dit beaamd, maar leveranciers geven geen garanties af. Uit een steekproef onder een aantal andere gemeenten over de afschrijvingstermijnen die zij hanteren voor kunstgrasvelden past een afschrijvingstermijn van 12 jaar binnen de bandbreedte die andere gemeenten hanteren. De meerjarige effecten hiervan zijn meegenomen in de begroting 2020. De betreffende schattingswijziging (inclusief het effect op 2019) is verwerkt in het voorstel over de wijziging van de financiële verordening die eveneens in december 2019 aan de raad wordt voorgelegd.

Meerjaren exploitatieproject "Milieukosten SBR"

De raad heeft op 31 oktober 2018 besloten om alle bestaande kunstgrasvelden met SBR infill te vervangen door een alternatief. Reden hiervoor was de uitkomst van het RIVM rapport over het effect van SBR korrels die terecht komen in het milieu. Dit gaan we via de meerjarenplanning gefaseerd doen. Dus het daadwerkelijk opruimen is aan de orde op het moment dat het betreffende veld vervangen wordt. Het jaar voorafgaande aan de geplande vervangingen wordt bodemonderzoek gedaan en andere voorbereidingen gedaan (voorbereidingskrediet). Indien we dit niet gefaseerd zouden doen is er sprake van enorme kapitaalvernietiging. We verwachten tot het einde van het project (ca. 2032) €2.700.000,- extra uit te geven.

In de begroting 2020 zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor het opruimen van de SBR korrels voor een bedrag van €1.050.000,- voor de komende vier jaar. Deze middelen zijn aan de begroting van Sport050 toegevoegd. Daarnaast wordt er €399.000,- uit het co-financieringsfonds (incidenteel) onttrokken.

Voor de jaren 2024 – 2032 zijn de geraamde kosten €1.229.000,-. Hiervoor moet nog dekking worden gevonden bij het opstellen van de begrotingen van de komende jaren.

In het jaar voor de vervanging van de geplande velden worden de kunstgrasvelden definitief gekeurd. In dit geval leidt dit tot verschuivingen in de VIP. De jaarschijf 2020 is veranderd ten opzichte van de begroting 2020. Dit komt omdat er velden doorgeschoven worden naar 2021 (€326.000,-) en een veld

van 2022 naar voren is gehaald naar 2020 (€110.000,-). In dit voorstel verwerken wij alleen de mutatie in de begroting van 2020. De mutaties in de latere jaren nemen we mee bij de voorbereiding op de begroting 2021. In onderstaande tabel staan de verwachte uitgaven per jaar weergegeven.

Jaar	2020	2021	2022	2023
Geschatte kosten	485	357	407	200
				1449

De verwachte doorlooptijd heeft te maken met het al dan niet afkeuren van een veld (eventueel doorschuiven).

De raad heeft op 29 maart 2017 bij het raadsvoorstel 'Een integraal afwegingsmoment kader op te nemen bestemmingsvoorstellen rekening' besloten de tussentijdse resultaten op meerjarige projecten voor de hele looptijd van het project beschikbaar te houden en tussentijds bij een jaarrekening te bestemmen voor de uitvoering van het project in de restant periode. Vervolgens heeft de raad op 27 september 2017 het kader vastgesteld waaraan projecten moeten voldoen om als meerjarig project aangemerkt te worden. Het project **'Milieukosten SBR' voldoet aan de criteria die** in dit kader zijn vastgelegd.

We gaan de aanbesteding inzetten op kunstgrasvelden met TPE omdat we nog geen uitsluitsel hebben op de keuring van de non-infill kunstgrasvelden.

In de VIP 2020 stonden 9 kunstgrasvelden in de planning met de toen nog geldende afschrijvingstermijnen om vervangen te worden (11 jaar). Echter deze 9 kunstgrasvelden zijn allen gekeurd en kunnen nog een jaar mee. Zij gaan hun 12^e jaar in.

Wij schuiven de volgende velden door naar 2021: De kunstgrasvelden 5 en 6 voor voetbal en de kunstgrasvelden 1,2 en 3 voor korfbal op sportpark West End, veld 2 voetbal op sportpark Het Noorden, veld 1 voetbal op sportpark Esserberg en veld 1 voor Korfbal op sportpark Kardingse. Daar is veld 1 voetbal van Glimmen aan toegevoegd.

Daarnaast staat de vervanging van 3 kunstgrashockeyvelden in Haren gepland en wordt de vervanging van kunstgrashockeyveld 2 op sportpark Corpus den Hoorn, 2 jaar eerder dan gepland, naar voren gehaald.

Vervangingsinvesteringen (VIP) 2020

Voor de volgende kunstgrasvelden vragen wij uw raad een investeringskrediet beschikbaar te stellen:

1. De vervanging van 3 kunstgrashockeyvelden 1 t/m 3 in Haren (excl. bodemonderzoek en opruimen korrels)
2. De vervanging van de veldverlichting van de velden 1 t/m 3 in Haren.
3. De vervanging van kunstgrashockeyveld 2 op sportpark Corpus den Hoorn (excl. bodemonderzoek en opruimen korrels).
4. Voorbereidingskrediet voor bodemonderzoek en andere voorbereidingen 2021

Ad 1.

Bij de overgang van Haren naar Groningen zijn alle contracten met betrekking tot onderhoud meegenomen. De Groninger-Harense Hockey Club (GHHC) heeft een huurovereenkomst met de gemeente voor de hockeyvelden (4) en bijbehorende kleedruimten. De huurovereenkomst is getekend op 17 januari 2014. In het contract is de volgende tekst opgenomen:

"In aanvulling op het in de Huurovereenkomst in artikel 7.3 bepaalde, zijn de Gemeente en GHHC met elkaar overeengekomen, dat de eerste vervanging na ondertekening van de Huurovereenkomst van de velden 1 en 2 op zodanige wijze plaatsvindt, dat GHHC na bedoelde vervanging van beide velden de beschikking heeft over twee kunstgras-watervelden (het hoofdveld en veld 1) en twee kunstgras-zandvelden (de velden 2 en 3). Dit houdt in dat eerst veld 2 (thans een semi-waterveld) zal worden

vervangen door een kunstgras-zandveld, waarna veld 1 (thans een semi-waterveld) wordt vervangen door een kunstgras-**waterveld.** ”

Het derde veld dat wij moeten vervangen is een reguliere vervanging van een kunstgras-zandveld naar een kunstgras-zandveld. De velden moeten echt in 2020 vervangen worden. De velden kunnen tot de zomer nog met dispensatie van de hockeybond bespeeld worden.

Bij het opstellen van deze overeenkomst met de bijlagen is men er vanuit gegaan dat indien je één veld downgrade van semi-water naar zand-ingestrooid en het andere veld upgrade van semi-water naar waterveld, dit hetzelfde zou kosten. Echter er zit een prijsverschil tussen waar in de begroting 2020 extra middelen voor beschikbaar zijn gesteld.

Ad 2.

Bij de vervanging van de kunstgrasvelden wordt ook de conventionele verlichting vervangen door led, in de lijn van Groningen. Het betreft hier kabels, armaturen en installaties die af zijn.

Ad 3.

Het kunstgrashockeyveld 2 op sportpark Corpus den Hoorn is afgekeurd. Het KNHB keuringsrapport geeft aan dat het veld versleten is. Dit is 2 jaar eerder dan gepland. Dit leidt tot een afboeking van de restantboekwaarde. Wij gingen de afgelopen jaren uit van een gemiddelde levensduur van 11 jaar. Soms gebeurt het dat een veld toch eerder versleten is. Daarentegen gaan velden ook regelmatig nog langer mee. Als we dit veld niet snel vervangen ontstaan er onveilige situaties met grote kans op blessures. Ook hier geldt een tijdelijke dispensatie van de hockeybond.

Ad 4.

Daarnaast vragen wij een voorbereidingskrediet voor bodemonderzoek en het treffen van voorbereidingen, waaronder het maken van een bestek, voor de te vervangen velden in 2021. De velden worden volgend jaar opnieuw gekeurd, er wordt milieuonderzoek gedaan in verband het opruimen van de SBR korrels en de bestekken worden gemaakt.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

De clubs waarvan de vervanging van “hun” veld(en) een jaar wordt opgeschoven zijn hierover geïnformeerd. Tevens zijn de hockeyclubs GHHC en GHBS op de hoogte gebracht van de geplande vervanging in 2020 onder voorbehoud vaststelling door uw raad.

In haar reactie op het voorstel (zie bijlage) geeft de Sportkoepel aan het eens te zijn met de voorgestelde vervangingsinvesteringen (VIP) en dat er daarnaast meer middelen voor de sport vrijgemaakt moeten worden. Voor de in deze notitie vervangingsinvesteringen is voldoende dekking aanwezig.

Financiële consequenties

Financiën (VIP 2020)

Tot de herindeling hanteerde Haren een systematiek van sparen middels een voorziening voor het vervangen van de kunstgrasvelden. Middels deze nota stellen we voor om 1 financieringssysteem voor de nieuwe gemeente Groningen te hanteren. Dat houdt in dat de jaarlijkse dotatie **ad €97.000,-** aan de voorziening per 2020 wordt omgezet naar een budget voor kapitaallasten en dat de gespaarde bedragen **ad €892.000,-** in de voorziening in 2019 worden gereserveerd in de reserve co financieringsinvesteringfonds ter dekking van toekomstige kapitaallasten. De dotatie voorziening 2019 wordt incidenteel omgezet naar een toevoeging aan de reserve co financieringsinvesteringfonds. Omdat de voorziening en de jaarlijkse dotatie niet voldoende waren om volgens de huidige eisen het kunstgras te vervangen zijn extra middelen opgenomen in de begroting 2020 om deze extra lasten te

dekken. Enerzijds zijn dat structurele lasten van de vervanging op zich en anderzijds de incidentele kosten van het opruimen van de SBR korrels en bijkomende milieukosten. Voor die incidentele kosten is voor het oud-Groningen gedeelte incidenteel in 2020 tevens een beroep gedaan op het co-financieringsfonds.

Bij de aanvraag van het krediet zijn we uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 12 jaar. Eerder in dit voorstel is al uitgelegd dat we hebben geconstateerd dat een afschrijvingstermijn van 12 jaar voor kunstgrasvelden reëel is.

Voor de begroting heeft dit de volgende consequenties:

Ten eerste dienen 4 investeringskredieten beschikbaar te worden gesteld. Deze zijn incl. btw (de btw is als verwachte inkomst opgenomen) en exclusief de incidentele milieukosten.

Begrotingswijziging voor investeringskrediet			
Vervangingsinvesteringen kredieten Sport050 2020			
Betrokken directie(s)	Sport050	x € 1.000,-	
Soort wijziging	uittrekken investeringskredieten		
Tijdsplanning krediet	2020		
Financiële begrotingswijziging	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
5 Sport en bewegen			
Verv.KG Haren hockey 1 t/m 3 (excl. sanering)	1.106	192	-914
Verv.veldverlichting hockey 1 t/m 3	300	52	-248
Verv.KG Corpus d.Hoorn hockey 2 (excl.sanering)	287	50	-237
Vorbereidingskrediet 2021	175	30	-145
Totalen begrotingswijziging	1.868	324	-1.544

Voor de kapitaallasten van de 3 hockeyvelden Haren is dekking binnen de begroting. Hiervoor zetten we de dotatie aan de voorziening in 2019 om in kapitaallasten: €97.000,-.

De bestaande voorziening wordt in 2019 overgeheveld naar een reserve voor toekomstige kapitaallasten van vervangingen in latere jaren. We stellen voor om de middelen uit de voorziening te storten in de reeds bestaande reserve co financieringinvesteringfonds.

Ook de exploitatie moet dan worden gewijzigd. De dotatie 2019 ad €97.000,- wordt omgezet naar een dotatie aan de reserve. Het reeds gespaarde bedrag in de voorziening ad €892.000,- valt dan vrij (bate) en kan middels een dotatie ook aan de reserve worden toegevoegd.

Begrotingswijziging 2019
Vervangingsinvesteringen kredieten Sport050 2020

Betrokken directie(s) **Sport050**
 Naam voorstel **Vervangingsinvesteringen kredieten Sport050 2020**
 Besluitvorming (orgaan + datum) **Raad**
 Incidenteel / Structureel **I**
 Soort wijziging **Exploitatie**

Financiële begrotingswijziging 2019

Bedragen x 1.000 euro

Deelprogramma	Programma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo		Onttr. res.	Saldo na res. mut.
						voor res. mut.	Toev. res.		
05.1 Sportieve infrastructuur	05. Sport en bewegen	Sport050	I	-97	892	989	989		0
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING				-97	892	989	989	0	0

Voor de kapitaallasten van het hockeyveld 2 op Corpus den Hoorn is dekking binnen de reguliere begroting. Omdat de vervanging eerder is dan gepland dient de restwaarde ineens als last te worden genomen in 2020. We gaan uit van afboeking per medio 2020. Op dat moment is de boekwaarde €31.000,-. We kunnen dit dekken binnen de begroting van Sport050. Een aantal andere velden wordt later vervangen dan gepland.

En als laatste wordt er een voorbereidingskrediet 2021 gevraagd voor bodemonderzoek en andere voorbereidingen. De lasten daarvan kunnen binnen de reguliere begroting worden gedekt.

Voor 2020 en volgende jaren stellen wij voor om het opruimen van de SBR korrels als een meerjarig exploitatieproject aan te merken. Bij de begroting 2020 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld voor de periode 2020-2023. Daaruit kunnen in 2020 de incidentele milieukosten (Haren en Corpus den Hoorn) worden bekostigd. Door de laatste actualisatie zien we dat we in 2020 €216.000,- minder uit hoeven te geven dan begroot. Dit komt omdat er velden naar achteren zijn geschoven en tevens moest er een veld, eerder dan gepland vervangen worden. Wij stellen voor de €216.000,- die we teveel hebben onttrokken aan de reserve co-financieringsfonds in 2020 terug te storten in de reserve co-financieringsfonds.

We stellen voor de begroting 2020 aan te passen.

Begrotingswijziging 2020

Vervangingsinvesteringen kredieten Sport050 2020

Betrokken directie(s) **Sport050**
 Naam voorstel **Vervangingsinvesteringen kredieten Sport050 2020**
 Besluitvorming (orgaan + datum) **Raad**
 Incidenteel / Structureel **I**
 Soort wijziging **Exploitatie**

Financiële begrotingswijziging 2020

Bedragen x 1.000 euro

Deelprogramma	Programma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo		Onttr. res.	Saldo na res. mut.
						voor res. mut.	Toev. res.		
05.1 Sportieve infrastructuur	05. Sport en bewegen	Sport050	I	-216		216	216		0
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING				-216	0	216	216	0	0

Overige consequenties

---

geen

Vervolg

Na vaststelling van dit raadsvoorstel over de vervangingsinvesteringen 2020 en het voorbereidingskrediet voor 2021, kan opdracht gegeven worden tot de uitvoering.

Lange Termijn Agenda

December 2019

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Koen Schuiling

Diana Starmans

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.